

was geen staat – eerder was de *Vietminh* een alom aanwezige macht in een land dat officieel deel uitmaakte van de *Union Française*. Trouwens, het *Vietminh*-bewind werd pas door de Sowjet-Unie en communistisch China erkend, *nadat* de strijd in Indië ten einde was. Van identificatie met dat *Vietminh*-bewind was in de jaren '46-'49 slechts sprake bij de communistische mogendheden die gering in aantal waren – het was een veel grotere groep die in beginsel sympathie koesterde voor het onafhankelijkheidsstreven van de Republiek Indonesië.

*

Dat de internationale machtsverhoudingen het herstel van het Nederlandse gezag in Indië niet zouden bevorderen wanneer de pogingen daartoe tot militaire strijd zouden leiden, werd (wij wezen daar al op in ons vorige deel) door het kabinet-Schermerhorn niet voorzien. Dat kabinet had concessies aangeboden waaraan, zo meende het, de buitenwereld de conclusie diende te verbinden dat het Nederland ernst was met de verwezenlijking van de in de 7 december-toespraak vervatte beloften. Niet de laatste concessies! Er zouden er méér volgen. Zij werden door de Nederlandse kabinetten, door de overgrote meerderheid van het parlement en door een aanzienlijk deel van de publieke opinie telkens gezien als evenveel bewijzen voor Nederlands redelijkheid en voor de ernst van zijn streven om toe te werken naar de ontvoogding van Indië. Voor de Republiek evenwel en voor het grootste deel van de buitenwereld gold een andere maatstaf: was Nederland bereid, op korte termijn de onafhankelijkheid te erkennen van een Indonesië dat met de Republiek zou samenvallen of waarin die Republiek op zijn minst de toon zou aangeven? Zolang *die* bereidheid ontbrak (zij ontstond pas toen de Tweede Politionele Actie een situatie had geschapen die Nederland noopte het hoofd in de schoot te leggen), werden de door Nederland aangeboden concessies als onvoldoende van de hand gewezen.

Kon Nederland de kop in de wind gooien en, alle internationale oppositie ten spijt, doorzetten? Er was steeds een deel van de publieke opinie dat van zulk een strijdvaardigheid getuigde, maar geen enkel kabinet stelde zich ooit op dat standpunt. Natuurlijk kon Nederland de onwil van de Verenigde Staten en van de landen van het Britse Gemeenbest wel enige tijd trotseren maar niet voor een lange periode. Indië lag aan de andere kant van de aardbol en Nederland was voor het